

۱۷ درصد تعرفه با رژیم چه می کند؟

خافلگیری در ۱۳ آذار

سید علی مدد زندی

در سیزدهمین روز از دومین هفته سال ۱۴۰۴ یعنی دقیقاً همان زمانی که تا آنج به زعفران نشسته بودیم و با هزار ضرب و زور آتشی گذاشته و چیز چیز سیخ ها را روی حرارت آتش می شنیدیم، دونالد ترامپ در خانه سفیدش با یک لیست طولیل و کمری کج جیغ یک عالم را درآورد. هفته گذشته بود که با یک بیانه دخل و خرج جهان به هم ریخت. طبق معمول با یک کت مشکی و کراوات قرمز پشت میکروفن آمد و با یک لیست بلند بالا اعلام کرد که زین پس تمام واردات جهان برای صادرات به آمریکا باید تعرفه پرداخت کنند. این تعرفه برای تمامی کشور ها ده درصد و برای پنجاه و هفت کشور با رقم بیشتری در نظر گرفته شد. ترامپ در مورد علت این تصمیم به موارد مختلفی مثل حمایت از تولید داخلی و تلافی تعرفه های وضع شده برای آمریکا و... اشاره کرد. در واکنش به این تصمیم عموم کشور های جهان بیانه های تند و تیزی علیه این تصمیم صادر کردند و حتی چین در یک اقدام تلافی جویانه با تصویب تعرفه ۳۴ درصدی خط و نشان جدی ای برای ترامپ کشید. در رژیم نیز برخلاف انتظارات که همگی چشم دوخته بودند تا در آن فهرست ماکت گونه کنار اسم اسرائیل اثری از کلمه معافیت و یا هر مترادف دیگری بیابند، عدد ۱۷ درصد ثبت شده بود. روز قبل این تصمیم مقامات سرزمین اشغالی با خیالی مملو از خوشی و خرمی تمام تعرفه های ایالات متحده را حذف نمودند و یک معافیت تمام و کمال را تقدیم ترامپ کردند اما روز بعد یعنی دقیقاً همان زمانی که در سیزدهمین روز فروردین حظ وافر را به جان می چشیدیم، با یک سطل آب سرد از این خیال خارج شدند و عدد ۱۷ را به آغوش کشیدند. بعد از اعلام رسمی خبر و اجرای ضرب الاجلی آن در بین رسانه های رژیم این نرمه پیچید که مقامات همگی به خط شده اند تا یا در حالت ایدئال تعرفه را به صفر برسانند و یا آن را به تعرفه پایه ۱۰ درصدی کاهش بدهند که تا الان که مشغول سیاه کردن این سیاه هستیم، خبری از معافیت و یا کاهش نشده.

خافلگیری اسرائیل از تعرفه ۱۷ درصدی

شموئیل آبرامزون از اقتصاد دانان ارشد وزارت دارایی رژیم در مورد تعرفه ها گفته «اسرائیل با دولت آمریکا درباره لغو یا کاهش تعرفه واردات کالاهای اسرائیلی از سوی آمریکا مذاکره خواهد کرد». آبرامزون در کنفرانسی که در دانشگاه رایشمن هرتزلیا برگزار شده بود بیان کرد که همه از وقوع این ماجرا اطلاع داشتند ولی دامنه و وسعت این تعرفه ها مایه تعجب بوده و تمامی رژیم در تلاش است تا با مذاکره تبعات این تصمیم را حل کند و در مورد تأثیر این تعرفه ها نیز این گونه موضع گرفت که اگر این تصمیم اقتصاد جهانی را تحت تأثیر قرار دهد، سرزمین های اشغالی هم از این قضیه مستثنی نخواهند بود.

شدت و حدت این رقم برای رژیم زمانی عیان می گردد که سری در لایه لای اعداد و ارقام تجاری رژیم بچرخانیم. آمریکا بزرگ ترین شریک تجاری رژیم اسرائیل است. بر اساس داده های تجاری ایالات متحده، تجارت دوجانبه (واردات و صادرات کالا) بین سرزمین های اشغالی و آمریکا در سال ۲۰۲۳ حدود ۳۷ میلیارد دلار بوده است. رقم صادرات کالاهای رژیم به آمریکا در چند قلم مثل الماس، ماشین آلات صنعتی، دستگاه های اپتیکال، دارو و تجهیزات الکترونیکی تا سال گذشته بیش از ۲۲ میلیارد دلار بوده است و رقم کسری تجاری حدود ۷٫۴ میلیارد دلار بوده. با یک ضرب و تقسیم ساده مشخص می شود که اگر قرار

بر این می بود که رژیم بابت وارداتش در سال گذشته تعرفه بدهد، باید بابت همین چند قلم قریب به چهار میلیارد دلار پرداخت می کرد. لئو لیدرمن مشاور اقتصادی ارشد بانک هاپوآلیم این تصمیم و وضعیت پیش آمده را به جنگی تجاری در جهان تعبیر کرد که ترامپ راه انداخته. وی در این مورد گفت: «اگرچه افزایش تعرفه ها و ارقام جدید اعلام شده اند اما ما این را به عنوان یک طرح نهایی نمی دانیم. به این معنا که منتظر تغییر دیدگاه ترامپ هستیم. بنابراین، به ویژه با توجه به روابط نزدیک ترامپ و نتانیاهو، ممکن است فضایی برای مذاکره و کاهش نرخ تعرفه وجود داشته باشد.»

البته در کنار این جو سرتاسر تحیر و تعجب، ایده های مثبتی نیز وجود دارد که ضربه این تعرفه ها فقط بر جان صادرات کالا می نشیند درحالی که بخش قابل توجهی از صادرات رژیم به ایالات متحده در زمره خدمات فاکتور می شوند. لیدرمن، استاد اقتصاد دانشگاه تل آویو، در مورد تأثیر این تعرفه ها بر اقتصاد رژیم اسرائیل، خاطرنشان کرد بیشتر صادرات رژیم به ایالات متحده صرفاً به اقلام و کالاهای محدود نمی شوند، بلکه خدماتی از جمله خدمات مالی و مشاوره ای و همچنین صادرات خدمات در صنعت فناوری هستند که به عنوان صنایع پیشرفته، موتور اصلی رشد اقتصاد اسرائیل نیز محسوب می شوند. آبرامزون در این مورد گفته است: «نگاه فعلی در اسرائیل این است که تعرفه های جدید بر صادرات خدمات از اسرائیل به ایالات متحده اعمال نمی شود و این بدان معناست که اقتصاد ما خیلی تحت تأثیر قرار نمی گیرد، زیرا بیش از ۵۰ درصد صادرات ما خدمات است و صنایع پیشرفته فناوری این کشور احتمالاً تا حد زیادی از این تصمیم در امان بمانند.»

برای اینکه این اطمینان بیش تر جا بیفتد خوب است نگاهی به ارقام صادرات رژیم در سال ۲۰۲۳ بیندازیم. در سال ۲۰۲۳، حدود ۷۰ درصد از صادرات فناوری رژیم اسرائیل مربوط به خدمات نرم افزاری بوده و تنها ۳۰ درصد به اقلام فیزیکی اختصاص داشته و طبعاً با چنین نسبتی همان طور که پیش تر اشاره شد، صنایع فناوری رژیم خیلی درگیر این تلاطم ها نخواهند شد اما با وجود این لیدرمن معتقد است بابت همین مقدار نیز باید با مذاکره معافیت هایی را کسب کرد. البته این تحلیل ها به معنای از بین رفتن نگرانی ها و بی اثر بودن تعرفه ها در اقتصاد رژیم نیست. ران تومر، رئیس انجمن تولید کنندگان اسرائیل (MAI) که به عنوان یک نهاد بالادستی در بخش صنعتی رژیم فعالیت می کند، اعمال تعرفه را گامی نگران کننده برای تولید کنندگان و صادر کنندگان در سرزمین های اشغالی خواند و افزود که همکاری اقتصادی بین اسرائیل و ایالات متحده به خصوص در بخش امنیتی موضوعی حیاتی است. تومر خواستار رفع فوری موانع تجاری از جمله سهمیه بندی واردات تراشه های پیشرفته از ایالات متحده شد که به گفته او جزء اصلی همکاری های فنی و دفاعی بین دو کشور است. این انجمن در تلاش است تا با همکاری با وزارتخانه های دولت تعرفه های جدید را لغو کند. اما اگر این تعرفه ها به نتیجه نرسد و به قوت خود باقی بماند، به روابط تجاری و سرمایه گذاری طولانی بین دو کشور آسیب می رسد و رقابت شرکت های رژیم در بازار ایالات متحده را تضعیف می کند و در نهایت نیز در خردترین سطح به مشاغل آسیب می زند. مقارن با این مواضع، کاربن مایر روینشتاین، رئیس صنایع فناوری پیشرفته اسرائیل (IATI) از این تعرفه های ترامپ به عنوان حرکتی چشمگیر پایامدهای گسترده برای اقتصاد جهانی و به ویژه اقتصاد رژیم یاد کرد. مایر روینشتاین در این باره گفت: «از یک طرف، نرخ تعرفه تعیین شده برای اسرائیل در مقایسه با سایر کشور ها پایین است که می تواند مزیت رقابتی برای شرکت های اسرائیلی

واردات و صادرات کالا بین

سرزمین های اشغالی و آمریکا در

سال ۲۰۲۴ حدود ۳۷ میلیارد دلار بوده است.

رقم صادرات کالاهای رژیم به آمریکا در

چند قلم مثل الماس، ماشین آلات صنعتی،

دستگاه های اپتیکال، دارو و تجهیزات

الکترونیکی تا سال گذشته بیش از ۲۲ میلیارد

دلار بوده است و رقم کسری تجاری حدود ۷٫۴

میلیارد دلار بوده. با یک ضرب و تقسیم ساده

مشخص می شود اگر قرار بر این می بود که

رژیم بابت وارداتش در سال گذشته تعرفه

بدهد، باید بابت همین چند قلم قریب به

چهار میلیارد دلار پرداخت می کرد

نسبت به شرکت های خارجی غیر آمریکایی ایجاد کند. از سوی دیگر، صنعت فناوری پیشرفته اسرائیل عمده تأییداتش را از آمریکا می گیرد، بنابراین تأثیر کلی ممکن است پیچیده باشد و به جزئیات تصمیم بستگی دارد. مایر روینشتاین بیان کرد اعمال این تعرفه ها بر صنعت فناوری رژیم تأثیر می گذارد، اما مانند همان افراد قبلی او اذعان داشت اگر تعرفه ها فقط برای کالاهای فیزیکی مانند قطعات الکترونیکی، ماشین آلات یا غذا اعمال شود تأثیر مستقیم آن بر این بخش محدود خواهد بود. با این حال، وی افزود مضرات بالقوه برای سایر بخش های اقتصاد ممکن است به طور غیر مستقیم بر اکوسیستم نوآوری تأثیر بگذارد. او هشدار داد «اگر تعرفه ها برای محصولات نرم افزاری SaaS (نرم افزاری که از طریق فضای ابری در اختیار کاربر قرار می گیرد) که حوزه اصلی فعالیت بسیاری از شرکت های فناوری رژیم هستند اعمال شود، این می تواند اساساً نحوه دسترسی شرکت های اسرائیلی به بازار ایالات متحده را تغییر دهد و حتی ممکن است سرمایه گذاران و مشتریان را منصرف کند. همچنین مهم است که بررسی شود آیا تعرفه ها برای صادرات بخش های استراتژیک که شرکت های اسرائیلی در آن فعالیت چشمگیر و جهانی دارند، اعمال می شود یا خیر.»

رونین مناهم، اقتصاد دان ارشد بازار های بانک میزراخی تفاهت، خاطرنشان کرد «اگرچه نظام تعرفه های جدید ممکن است با گران تر کردن محصولات محلی در بازار ایالات متحده در مقابل اروپا و آسیا بر رقابت پذیری اسرائیل تأثیر منفی بگذارد، این تغییر می تواند مزیت نسبی برای اسرائیل ایجاد کند. علاوه بر این، اگر اتحادیه اروپا به اقدام ایالات متحده با تعرفه های متقابل پاسخ دهد، اسرائیل می تواند به دلیل توافق تجارت آزاد با اتحادیه اروپا منتفع شود.» لیدرمن گفت: «اسرائیل انظر استراتژیک، چه در بخش دولتی و چه بخش تجاری، اکنون باید نظم اقتصادی جدید جهانی را منبصور شود و پیوند ها و روابط نزدیک تر و بیشتر با اتحادیه اروپا، چین و بقیه آسیا برقرار کند.»

این بود خلاصه ای از تحلیلات ضد و نقیضی که این روز ها فضای خبری رژیم را در پس این اتفاق شوکه کننده پر کرده اند و باید منتظر بود و دید آیا رژیم در این شرایط جنگی با ترامپ پس از تعرفه های دوم آپریل کنار می آید یا نه؟